

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

Газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видане Робітничо-Фармерським Видавничим Товариством, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на ролі вулиці Пчірчард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

БУДУЙТЕ ОРГАНІЗАЦІЮ ПРАЦЮЮЧИХ.

"Бідняки шукають поживи для свого жолудка, а багаті шукають жолудка для поживи" — каже шотландська пословиця. Тим, якраз, ризяться багаті від бідняків. Багаті мають аж надто багато поживи. Тому, коли вони хоріють, не журяться, що не будуть мати що їсти вони, чи їхні родини. Коли багач умирає, він своїм "сиротам" лишає величезне наслідство. Часто ті "сироти" багача-мільонера дуже раді чимсь користе лишитися сиротами.

Коли захоріє бідняк, то він, не маючи поживи для свого жолудка, тратить також змогу шукати за нею. Тоді не тільки його жолудок, але й кілька інших жолудків, якщо той бідняк сімейний, лишаються без поживи. Коли-ж той бідняк умре — то вже годі висловити, яке горе й нужду переживають ті, що лишилися по нему й для яких він заробляв поживу.

Тяжко шукати біднякові за поживою для свого жолудка ще навіть за свого здоров'я. Мандрує він світами, їде в далекі незнані йому країни, а приїхавши, переходить з місця на місце, шукаючи поживи. Часто він блудить в тому шуканню, витрачає свою енергію, силу. Бо дуже її тяжко знайти. Але багато є таких, що найшовши, забувають, що їм вчора було тяжко й тому не дбають, що може знову статися завтра.

А те "завтра" дуже зрадливє, головнє непевне для робітника. Нині здоровий, працюєш, маєш кусок хліба, а завтра захорієш, окалічиш, останній цент видад на лікарів і опинишся в безвихідному положенні. Нині здоровий, радісний, з тобою й тобою радіє твоя родина, а завтра захорієш, втратиш роботу — сум, розпука. Таке положення пролетаря в капіталістичному суспільстві.

Чи-ж не можна цьому зарадити якось хоч до певної міри? Чи-ж не можна скрасити свої тяжкі часи в разі хвороби чи каліцтва хоч тим, щоб мати запомогу в грошах та товариський догляд? Можна! Чотири тисячі українських робітників і фермерів в Канаді, що є членами Робітничого Запозомого Товариства, тепер скажуть вам, що навіть в теперішній системі робітник та робітниця можуть подбати про те, щоб на час хвороби чи каліцтва мати запомогу й товариський догляд. Скажуть вам, що в разі вашої смерті ваша родина, ваші діти в саму найтяжчу хвилину дістануть запомогу й догляд.

Для чого треба лише стати членом та членкинею Робітничого Запозомого Товариства та платити до його каси долара місячно, як це роблять нині поперх чотири тисячі українських працівників в Канаді. З тих місячних вкладок за недовгий час свого існування Робітничє Запозомого Товариство виплатило 30 тисяч доларів запомоги й посмертного. З тих місячних вкладок Робітничє Запозомого Товариство має поперх 24 тисячі доларів в касі на виплату запомоги й посмертного. Робітничє Запозомого Товариство купило фарму коло самого Вінніпегу й тепер змагає до того, щоб побудувати на ній притулок для старих і немічних членів своїх та для дітей, що лишилися сиротами. І коли робітник шукає за поживою для свого жолудка, то Робітничє Запозомого Товариство само шукає за робітником, щоб стати йому в пригоді в найтяжчу хвилину його життя, коли він втратить змогу шукати собі поживи.

Місяць квітень є місяцем кампанії за придбанням більше членства для Робітничого Запозомого Товариства. В цьому місяці відбудуться масові мітинги по цілій Канаді, на яких промовці з цифрами в руках розскажуть, яку користь дає Р.З.Т. всім тим, хто є його членом. В цьому місяці ви побачите в кожній місцевості оголошення, з якого довідаєтеся про Р.З.Т. Тому не отгайтеся, але ставайте його членами самі й кажіть, щоб це зробили ваші сусіди та товариші по праці й по класі.

Коли ви є вже членом Робітничого Запозомого Товариства — працюйте в цьому місяці для него; коли ви не є ще членом Р.З.Т. — ставайте цього місяця. Більша буде організація, краща буде допомога!

ПРОВОКАЦІЙНИЙ НАПАД НА РАДЯНСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО В ПЕКІНІ.

Міжнародна реакція докладєє всіх сил, щоб втягнути у війну Радянський Союз, але втягнути так, що неначе-б то Радянський Союз сам перший почав воювати. Цілий час європейський капітал снує свої воєнні плани довкола Радянських Республік. Попертя перевороту в Польщі, прихід до влади Пілеуського, що хоче збудувати Польщу аж по Дніпро й Чорне море; фашистський переворот в Литві; зараз після того, як литовський уряд підписав з Радянським Союзом угоду про ненападання — все це плянуване й переведене під керівництвом імперіялістів, що верховодять міжнародною політикою.

Тепер воєнна заверюха переуєнена на Далекій Схід, в Китай. Там зударилися дві сили: міжнародний імперіялізм, що позажерєв під свою диктатуру й визиск цілі країни з багатонаціонального населення, й поневолений ним 400-мільоновий китайський народ.

Як всьодня, так і в Китаю, міжнародні імперіялісти мають своїх наймитів таки серед місцевого населення. В Китаю таким наймитом чужинецького капіталу є генерал-бандит Чан Цо-Лін, якого християнські демократи називають "північним лордом". Армія того "лорда" й його прибічників розлітається перд могутньою силою повставшого до боротьби за волю народу. Пару днів тому Чан Цо-Лін благає чужинецьких капіталістів, щоб дали йому допомогу грішми, зброєю, а навіть щоб військом забезпечили його північний фронт перд радянським військом, щоб він міг відтягнути свою армію з півночі на фронт проти Кантонців. Цей генерал-бандит цілий час репетує, що визвольна боротьба китайського народу є більшо-

ю вищою роботою. Такою самою що боротьбу стараються представити й міжнародні капіталісти. Під більшовниками вони розуміють лише руських більшовиків, комуністів, а не кого иншого. В цьому вони хочуть переконати цілий світ, хоч самі вони добре знають, що, крім офіційних представників при китайських урядах, ніяких руських більшовиків в Китаю нема. В Китаю в двадцять раз більше є російських білогвардійців, які є там найвірнішою опорою реакції, бо навіть сповняють обовязки особистої охорони генерал-бандитів. Ці російські біло-бандити в Китаю є дуже любі серцям реакційних генералів та чужинецьких імперіялістів. Вони мають доступи й притулки на екс-територіяльних чужинецьких концесіях, куди самим Китайцям вступ заборонений. Але зате навіть дипломатичних кур'єрів радянського уряду реакційна китайська влада арештує під згідливим потакуваннєм чужинців-капіталістів. Коли-ж реакція побачила, що арештуванням радянських дипломатичних кур'єрів до збройного виступу Радянського Союзу не спровокувати, тоді вплинула збройний напад на радянське посольство в самому Пекіні.

Є глупою й безглуздам казати перд цілим світом, що в радянському представництві плянувалося замах на державний переворот в Китаю. Той державний переворот палає по цілому Китаю в мільонах поневолених китайських робітників і селян. Цей переворот викликали самі капіталісти утисками, знущанням й страшним визиском працюючих, а не радянські представники. Напад на радянське посольство виконано чисто з провокаційною цілю, щоб втягнути Радянський Союз в збройний конфлікт в Китаю, а потім піти проти него цілим капіталістичним фронтом. Але хоч міжнародні капіталісти та їх китайським наймитам владсть спровокувати Радянський Союз на збройний конфлікт, то зате їм не владсть переконати працюючих цілого світа, щоб вони вирушили проти працюючих Радянського Союзу.

ЯК ПОВСТАЛИ ЧУЖИНЕЦЬКІ КОНЦЕСІЇ В КИТАЮ.

Початок закріпощення Китаю.

Початок активної боротьби національно-визвольних сил проти чужинецького гнету в Китаю мусів неминуче привести до боротьби за знесення чужинецьких привілеїв, які в основі зводились до закріпощення Китаю. Існування чужинецьких концесій в Китаю є частиною тих привілеїв, які одержали чужинці шляхом нерівноправних договорів, заключених в різні часи.

Величезні можливості Китаю під економічним зглядом приводять вже в 80-их роках минулого століття до швидко-го розвитку торговельних взаємовідносин з чужинцями, при чому Англія, що вже з кінцем 18. століття визначалась як найсильніше розвинена капіталістична країна, дала почінок до цілої низки нерівноправних договорів.

Економічні зносини капіталістичних країн з Китаєм, які спершу розвивалися мирною зовнішньою дорогою обсто-ронніх взаємовідносин, поступенно переходять в щораз більшє агресивне просикування у внутро Китаю. Період воєнних конфліктів, як результат економічної експансії чужинців, а після цього цілковита безсильність Китаю того часу, відкривають перд капіталістичними країнами цілу низку близьких можливостей в формі вільного-го пристоупу до портів в самим серці Китаю, права отримання концесій, заснування своїх колоніяльних осель і вкінці здобуття прав екстериторіяльності.

Поділ Китаю між чужинцями.

Нанкінський договір між Китаєм і Англією, заключений в 1842 році як результат так зв. "війни за опіум", стає почінком до фактичного поділу Китаю на сфери впливів поміж чужинцями. Згідно з договором в Нанкіні, "Яого величество імператор Китаю дає свою згоду на те, щоби британські піддани зі своїми родинами й установами мали право проживати в цілях провадження торговлі без ніяких перешкод в містах Кантон, Фучон і Нінобо й інших". На основі цього договору Англія дістала під свою владу острів Гонг Конг і п'ять відкритих портів, в тім числі й Шангаї.

З договором в Нанкіні зачинається новий період в історії дальшого поневолення Китаю. В 1844 р. Злучені Держави добилися на основі окремих договорів з Китаєм прав екстериторіяльності. В 1897 році Німеччина дістала в 99-літню аренду територію Шангдун; царська Росія набуває в аренду Порт Артур; Англія добуває собі в аренду ще й порт Ве-Гай-Вей з правом розширення своєї території на проти острову Гонг Конг і т. н.

Згодом і Японія не думає остати позаду, анектуючи Корею, що досі оставала під зверхністю Китаю.

Права чужинців на китайській землі.

Майже всі ці договори застерігали такий стан, при якому для чужинецьких мешканців і чужоземної торговлі в договірних портах визначувано окремі ділянки, що дістали назву концесій і "сетлементів" — тобто осель.

Якщо існування концесій само собою могло й не бути рачієм, то права, якими наділили себе чужинці, що поселились в концесіях і оселях, мусили викликати скорше чи пізніше бурю невдоволення й протестів з боку працюючої класи Китаю.

Найбільш типовим взірцем концесії є оселі в Ганкові, де ціла область перейшла в аренду заінтересованих держав. А чужинецька оселя в Шангаю, яка належить до всіх договірних держав разом, становить собою найбільш разячий приклад "сетлементу". Коли між концесіями й оселями заходять якабудь ріжниця в значінні определения речинців аренди й приналежності діляниць (грунту) землі, то по своїй суті концесії й сетлементи не відріжняються нічим одні від других. Володіння величезними ділянками землі в найбільш промислових центрах, а найчастіше положених в найбільших торговельних портах і над великими ріками, концесії й сетлементи становлять в дійсності окремі держави у великій республіці Китаю, — зі своїми окремими судами, поліцією, тюрмами й правом юрисдикції не тільки відносно своїх горожан, але й китайського населення.

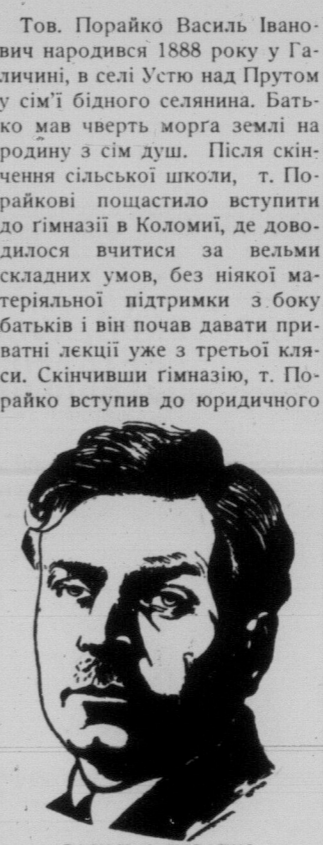
Самодержавіє чужинців над Китайцями в Шангаю.

Шангаїська оселя, яка безсумнівно стоїть зараз на першому місці з черги до знесення, заслугоує на особлившу увагу. Шангаїський міжнародний сетлемент в тій формі, в якій він зараз існує, повстав в 1899 році з колишніх діляниць англійської й американської концесій. Під теперішню пору йшлося, обнята шангаїським міжнародним сетлементом, вносить 8 1/2 квадратних миль. Коли прийняти за основу не зовсім точне число населення Шангаю в 2 мільйони, то покажесться, що приблизно 1 мільйон осіб живе на території сетлементу, а в цьому числі кількість чужинців, проживаючих в цій оселі, не перевищує 29,000. Могло-б видаватись, що величезна кількість китайського населення на території оселі мусить мати й певні права і то тим більше, що сетлемент знаходиться на

китайській території. Тимчасом не дивлячись на велике число китайської людності на території міжнародної оселі, править нею міська рада, в склад якої не входить ні один Китаець, бо членів муніципальної ради вибирають тільки податковці-чужинці. Хоч китайське населення платить також податки, але виборче право мають тільки чужинці. Муніципальна рада має свою поліцію і цілий свій адміністративний апарат. — Окрім того муніципальна рада розпоряджає добровольцями, яких число вносить зараз окол 5,000. Китайський горожанин, що живе на території концесії й допуститься якого-будь проступку, підлягає консулярному суду даної концесії, не маючи прав на ніяку дійсну охорону зі сторони китайських властей, його судять виключно по законам тої країни, яка володіє концесією. Чужинець-же, що поповнить аналогічний проступок на китайській території, мусить бути переданий консулярному судові концесії й його судять по законам своєї батьківщини. Супроти такого стану річей укривання таких елементів, які сьєк чи так мусили-б ставати перд китайським судом, є дуже легким. Ряд концесій передано чужинцям на основі договорів на вічні часи. До цих належать концесії в Кантоні, Джуркані і в Ганкові. Очевидно, що при сучаснім положенні ці віковічні концесії будуть мірятися багато коротшим речинцем.

Борісов.

НАРОДНИЙ КОМІСАР ЮСТИЦІЇ Й ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРОР У.С.Р.Р.

ВАСИЛЬ І. ПОРАЙКО, Народний Комісар Юстиції і генеральний прокурор У.С.Р.Р. (Галичанин).

Тов. Порайко Василь Іванович народився 1888 року у Галичині, в селі Устю над Прутом у сім'ї бідного селянина. Батько мав чверть морга землі на родину з сім душ. Після скінчення сільської школи, т. Порайкові поощаило вступити до гімназії в Коломиї, де доводилося вчитися за велими складних умов, без ніякої матеріальної підтримки з боку батьків і він почав давати приватні лекції уже з третьої класи. Скінчивши гімназію, т. Порайко вступив до юридичного факультету в Чернівцях, а потім перейшов до Львова, де й скінчив вищу школу в 1914 р. До політичного руху т. Порайко пристав за молодих років, ще в середній школі, бравши участь в радикально-демократичній (селянській) партії. В 1910 році, зараз після гімназії, його було заарештовано на великому мітингу-демонстрації

Початок кінця.

Згідно з умовою, підписаною дня 31. травня 1924 р., Радянський Союз зрієкає припадаючих до Росії концесій в Китаю. Німеччина й Австрія стратили свої концесії в 1919 році на основі версальського мирового договору. Злучені Держави не мають також вже ніяких концесій в Китаю.

Національно визвольний китайський рух, що швидко росте на очах, вдарив сильно в саме найбільшє місце чужинецького впливу в Китаю, а саме: в справу існування концесій і сетлементів. Недавні донесення про угоду між Ченом і О'Мейлі фактично зводяться до знівечення концесій, як чинника неограниченого панування чужинців в Китаю й поневолення китайського населення.

Зростаючий революційний рух несе з собою нові закони, — закони диктовані не чужинцями, а широкими масами китайських хліборобів і робітників. Ці закони не хотять мати нічого спільного з нерівноправними договорами, які чужинці закривали деколи з безсильним Китаєм. Нові закони мусять покінчити в першу чергу з нерівноправними договорами. Факт передачі концесій і рівночасно з тим знесення "надзвичайних" прав чужинців є початком нового періоду у великій національно-визвольній боротьбі китайського пролетаріату.

Борісов.

брат є. Він хоч і сам змардар та все-ж купив мені десь руку механічну та вона не підійшла, бо він купив її вже не новою, тому й довелося її зашити до кишені штанів. Витягти її звідти не легка штука, бо зашита вона не кравечниками, а сірими, мужицькими нитками.

— Добре. Відповідайте на мої запитання ввічливо; три доби карцеру залишаються, але коли будете себе поводити чемно, як слід, більше не буде. Скажіть, чи ви брали участь в комуністичній організації?

— Ні, не брав!

— В поліції ви казали зовсім инше.

— Так, казав, але там мене й питали по иншому і руку поклали, як бачите, а тут, поки що, не дамають.

— Те що з вами було в поліції сьодні не стосується. Відповідайте на запитання: хто був вашим головою?

— Сільський староста був.

— Де? В комуністичній організації?

— Та ні-ж. Ви-ж питаєте про село, а я-ж і кажу про сільську раду.

— О, нещасна людино, та ви не знаєте, про що говорите. А чи ви знаєте, що таке капіталіст?

— Авже-ж знаю. Це поміщик та фабрикант.

— А що таке пролетар?

— Той, в кого менше п'яти моргів поля.

— Ви належите до Комуністичного Інтернаціоналу?

— Ні до кого я не належу.

— Як-же не належите, коли ви говорите про такі речі.

— Та ви також говорите про такі речі, коли питаєте.

— Вивести його, проклятого...

І. Каба.

ЩО ЦИФРИ ГОВОРЯТЬ.

Зарібок Сіпіара.

Сіпіарська компанія мала в 1926 році \$198,025,591 доходу. Відчислюючи всі розходи, включаючи виплату дивидендів в сумі \$22,215,842, то ще лишається компанії надвишки на 1927 рік \$7,462,824.

Бідна компанія. Тому то залізничники насилу виборили у неї 3 проценти підвищення заробітної платні.

Між майнерами.

Між майнерами в Німеччині збільшилися катастрофічні випадки. Статистика, що охоплює 378 тисяч майнерів, каже що смертні випадки на це число вносили в 1926 році 828, а перд війною вносили 659. Один на кожних п'ять майнерів був поранений протягом минулого року.

Але навіть в порівнянні до цього німецькі майнери не є такі небезпечні, як американські. Коли смертність від нещасних випадків між майнерами в Німеччині вносить 2.4 на 1,000, то в Америці вона є 4 на кожну тисячу. У Великій Британії вбито по 1-му майнерові на 1,000.

Смертні випадки зросли у вугільній індустрії в Німеччині через збільшення визиску, через нові машини, через побільшення годин праці. Німецькі майнери домагаються 7-годинного дня праці для тих, що працюють під землею, а 8-годинного, що працюють наверху. Конвенція майнерів сконстатувала, що в Рурському окрузі продукція вугля зросла на 20 процент на чоловіка на шифту.

Польща також хвалиться цифрами.

При кінці 1926 і на початку 1927 року на самому лише Польщі, під Польщею були такі процеси: процес 52-ох, процес 12-ох, процес 33-ох, процес 26-ох, процес 27-ох. Це все процеси: каменський, висоцький, берестейський, малоріцький і чорнавіцький і всі вони за приналежність до Комуністичної Партії Західної Білоруси. З оскарженних суд звільних 60 процент, більшість з яких висидили по 15 місяців до суда, а ніхто не менше 10-ох місяців.

СКАЛКИ ЖИТТЯ.

— Вставай... Хіба не бачиш, що їх високоблагородіє, пан голова до тебе звернувся? — Ви Сабо Каспарій? — Так, це я. — Витягни руки з кишені, коли зі мною розмовляєть.

— А тому, що не можна. — Коли ви надалі будете відповідати таким хуліганським тоном, матимете ще три доби карцеру і окрім того, я накажу вас вивести звідсіля. — Ваша воля, але цим-ви мені не допоможете витягти рук з кишені. — Справа в тім, пане голові, що коли мені в участку вчинили допит, то дуже побила. А коли я намагався захищатись та підвів руки до обличчя, то цей розбийник-поліцай поламав мені їх. Потім у мене загноїлась кров і мені руку зовсім відтяли. На волі у мене